

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/74/2025
Identifikačné číslo spisu:	7713010712
Dátum vydania rozhodnutia:	04.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7713010712.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Emila Klemaníča a JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 4. februára 2026 v Bratislave v trestnej veci obvineného H. P., pre obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/43/2025, z 19. mája 2025

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/43/2025, z 19. mája 2025

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 1 Trestného zákona, § 319 Trestného poriadku a § 405b ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného H. P.G..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/43/2025, z 19. mája 2025.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Košiciach prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce rozsudkom, sp. zn. 4T/203/2013, z 10. apríla 2025 v trestnej veci obvineného H. P. rozhodol tak, že podľa § 405b ods. 1 Trestného poriadku zrušil výrok o úhrnnom treste odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na

výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý bol obvinenému H. P. uložený rozsudkom Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 12. decembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/6/2014, z 10. februára 2014 za obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f) Trestného zákona, z dôvodu zániku trestnosti prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f) Trestného zákona v znení účinnom do 31. júla 2019 podľa § 84 Trestného zákona.

Podľa § 188 ods. 3 Trestného zákona, za použitia § 41 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona v znení účinnom do 5. augusta 2024 následne uložil obvinenému H. P. za zostávajúci obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť rokov), pričom podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Košiciach uznesením, sp. zn. 8To/43/2025, z 19. mája 2025 rozhodol tak, že odvolanie obvineného H. P.G. podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Košiciach podal obvinený H. P. prostredníctvom obhajcu dovolanie, a to s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku [bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V dovolaní obvinený uviedol v podstate nasledovné:

„Obvinený má za to, že v prípade extenzívneho výkladu ust. 371 Tr. por. je možné konštatovať, že došlo k uloženiu trestu „mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby resp. „na základe nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia.“ [...] Obvinený má za to, že súd nemal použiť ust. § 38 ods. 4 Tr. zák. v pôvodnom znení a súd prvého stupňa mal ukladať trest podľa pravidiel a zásad účinných od 06.08.2024. [...] súd mal prihliadať na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností, avšak nemohol automaticky zvýšiť dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu podľa pôvodného ust. § 38 ods. 4 Tr. zák. v zmysle prevyšujúcej miere priťažujúcich okolností, ale uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí trestnej sadzby 10 - 15 rokov. Nepochybné je pre obvineného priaznivejšie, ak sa trestná sadzba nezvyšuje o jednu tretinu automaticky.

Okrem vyššie uvedeného bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na najvyššej možnej trestnej sadzbe, a teda bol obvinenému uložený trest v najvyššej miere a žiadnym spôsobom nedošlo k individualizácii trestu, či k prihliadnutiu k tomu, že prečin krádeže bol zrušený, či k prihliadnutiu k iným zásadám, či zákonným podmienkam na uloženie trestu a tieto boli rozhodnutím súdu prvého stupňa porušené. V tejto súvislosti obvinený poukazuje na to, že už pri prvom odsúdení, kedy bola horná aj dolná hranica trestnej sadzby zvýšená o jednu tretinu, súd uložil trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov a tento považoval za primeraný, pričom súd prvého stupňa uložil totožný trest odňatia slobody za situácie, kedy dolná a ani horná hranica trestnej sadzby nie je zvýšená a došlo k zániku trestnosti prečinu krádeže. Obvinený má za to, že trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov je neprimeraný s ohľadom na zánik trestnosti prečinu a má za to, že i minimálne zníženie trestu odňatia slobody by bolo v jeho prípade spravodlivé. Obvinený je tohto názoru, že uložením trestu vo výmere 15 rokov súdy suplovali úlohu zákonodarcu, ktorý pre skutok, ktorého sa dopustil, stanovuje hranicu trestnej sadzby na 15 rokov. V tejto súvislosti poukazuje aj na ust. § 48 ods. 4 Tr. zák., v zmysle ktorého súd môže zaradiť páchateľa aj do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého má byť podľa odseku 2 zaradený a s

ohľadom na vyššie uvedené má za to, že súd mohol zaradiť obvineného aj do výkonu trestu so stredným stupňom strázenia. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby, pričom obvinený má dve dcéry, ktoré otca vidia veľmi málo a sporadicky, čo má výrazný vplyv na nich. Obvinený je toho názoru, že zásadou pri ukladaní trestu je to, že trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; pričom má za to, že trest vo výmere 15 rokov je na dosiahnutie účelu trestu neprimeraný a na jeho dosiahnutie postačuje aj trest odňatia slobody v kratšom trvaní a týmto došlo k porušeniu zákona pri ukladaní trestu odňatia slobody aj porušením ustanovenia § 34 Tr. zák. o zásadách ukladania trestov a teda aj pri extenzívnom výklade bol uložený mimo zákonnej trestnej sadzby.“

Obvinený navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie krajského súdu a prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor a uviedol v zásade nasledovné skutočnosti:

„[...] námietky odsúdeného nemožno subsumovať pod žiaden z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. poriadku. Odsúdený namietal len jemu uložený trest čo do výšky v dôsledku zmeny Trestného zákona účinnnej od 06.08.2024, avšak zmena Trestného zákona sama o sebe nie je v zmysle § 371 Tr. poriadku dôvodom na podanie mimoriadneho opravného prostriedku. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb, taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. poriadku. Mimoriadny opravný prostriedok neslúži ani k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania nemožno chápať ako možnosť odsúdeného domáhať sa preskúmania správnosti rozhodnutí prvostupňového resp. druhostupňového súdu. Vykonávanie dôkazov a ich hodnotenia sa v plnom rozsahu vykonáva v rámci konania pred súdom, prvostupňovým a druhostupňovým. Najvyšší súd je v konaní o dovolaní zásadne povinný vychádzať zo skutkových zistení súdu prvého stupňa v nadväznosti na tento skutkový stav zvážiť hmotnoprávne posúdenie skutku, pričom skutkové zistenia súdu prvého stupňa nemôže meniť. Mimoriadny opravný prostriedok môže viesť len k skúmaniu, či boli splnené dôvody vyjadrené v ustanovení § 371 Tr. poriadku. Nevykonanie dokazovania v rozsahu ako uviedol odsúdený a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám odsúdeného, nie je možné uplatniť ako dôvod dovolania v zmysle § 371 Tr. poriadku, ale ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu odsúdeného, aby boli vykonané dôkazy v jeho prospech.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného zamietol v zmysle § 392 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko je zrejme nenaplnenie dôvodu dovolania uplatneného odsúdeným.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo odvolacím súdom rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je dôvodné.

Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejme, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarcu zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

Najvyšší súd pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku (R 120/2012-I). Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

V prípade výskytu formálne nesprávne označených dovolacích námietok sa aplikuje tzv. princíp viazanosti dovolacími námietkami (a nie ich konkrétnym formálnym označením tak, aby tieto presne a jasne zodpovedali konkrétnemu dovolaciemu dôvodu, naplnenia ktorého sa domáha obvinený). Priamym „pretavením“ dotknutého princípu (R 120/2012) je tomu zodpovedajúca povinnosť dovolacieho súdu spočívajúca v tom, že dovolací súd skúma možnosť zaoberať sa takýmito námietkami z toho pohľadu, či z obsahového (materiálneho) hľadiska napĺňajú niektorý z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Vzhľadom na obsahovú nejednoznačnosť podaného dovolania, kedy obvinený síce v úvode dovolania uvádza uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, avšak následne v ďalších častiach už konkrétne dovolacie námietky nepodraduje pod konkrétne dôvody dovolania, najvyšší súd posúdil dovolanie podľa obsahu a dospel k nasledovným záverom.

Z obsahu dovolania podaného obvineným a jeho doplnenia zo strany ustanoveného obhajcu je zrejmé, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bol označený dovolateľom len formálne a jeho dikcií nezodpovedá žiadna z dovolateľových námietok. Najvyšší súd sa preto v dovolaní nadbytočne označeným dovolaním dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezaoberal.

Podstatná časť dovolateľom formulovaných námietok sa týka nesprávneho použitia § 2 ods. 1 Trestného zákona. K tejto námietke dovolací súd z hľadiska správnosti formálno-právnej subsumpcie uvádza, že ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona je hmotnoprávnym ustanovením kogentnej povahy, ktorého nesprávna aplikácia môže vo vzťahu k výroku o treste naplniť atribúty výlučne dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a teda nie dovolací dôvod vymedzený v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (k tomu porovnaj S 5/2011). Dovolací súd preto podradil námietky týkajúce sa nesprávneho použitia iného hmotnoprávného ustanovenia, t. j. § 2 ods. 1 Trestného zákona, pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že účinné uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pripúšťa dve alternatívy námietok; prvá umožňuje dovolateľovi vyjadrovať nesúhlas s právnou kvalifikáciou skutku a druhá s neprávym použitím iného hmotnoprávného ustanovenia. Dikciou vety za bodkočiarkou sa zároveň zdôrazňuje, že v každom prípade musí ísť o námietky striktne

právne a nikdy nie skutkové. Uvedené sa v praktickej rovine prejavuje v tom, že najvyšší súd na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku, prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Trestného poriadku, nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v konkrétnej veci vyhodnotili dôkaznú situáciu, nakoľko k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávných, ale procesných ustanovení (k tomu viď: R 57/2007-II., ZSP 46/2013-II. alebo R 47/2014-II.). Inými slovami, dovolací súd je zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy. Ani namietanie rozsahu vykonaného dokazovania či spôsobu, akým súdy hodnotili jednotlivé dôkazy a dôkaznú situáciu ako celok, teda nespadá pod dôvody dovolania v zmysle prvého odseku § 371 Trestného poriadku.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie posúdenie trestnosti činu a tiež uloženie trestu v rozpore s § 2 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premĺčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchateľa priaznivejší.

Dovolací súd dáva do pozornosti, že priaznivejšia právna úprava sa v zmysle § 2 ods. 1 Trestného zákona uplatní len vtedy, ak nadobudne účinnosť pred právoplatnosťou napadnutého rozhodnutia o vine a treste, teda nie po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej (k tomu porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Scoppola proti Taliansku (č. 2) zo 17. septembra 2009 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky R 17/2007). Z ustálenej rozhodovacej praxe je zrejmé, že zmena právnej úpravy v prospech obvineného po nadobudnutí právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku nezakladá žiadne porušenie zákona, ani naplnenie žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak by bol dovolací súd povinný prihliadať na akúkoľvek zmenu právnej úpravy po právoplatnosti rozhodnutia súdu, vzniklo by tak riziko kontinuálneho cyklu rozhodovania, ktoré by narušilo princíp právnej istoty.

Možno konštatovať, že realie prejednávanej trestnej veci sú v istom zmysle špecifické, keďže zásadná a rozsiahla novela Trestného zákona, na základe ktorej obvinený argumentuje o nesprávnom použití nepriaznivejších ustanovení Trestného zákona, nadobudla účinnosť 6. augusta 2024, a teda po právoplatnosti výroku o vine obvineného (právoplatný rozsudok Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 12. decembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/6/2014, z 10. februára 2014), avšak pred právoplatnosťou rozsudku, ktorým bol obvinenému uložený trest za zostávajúce zbiehajúce sa trestné činy trest (rozsudok Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 10. apríla 2025 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/43/2025, z 19. mája 2025).

Napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa v konaní o preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona podľa § 405a a nasl. Trestného poriadku, systematicky zákonodarcom zaradenom medzi mimoriadne opravné prostriedky, bolo totiž z úradnej povinnosti podľa § 405b ods. 1 rozhodnuté len o zrušení výroku o treste a uložení nového primeraného trestu za zostávajúce zbiehajúce sa trestné činy, pri ktorých nezanikla trestnosť činu podľa § 84 Trestného zákona, pričom výrok o vine v pôvodnom rozsudku ostal nedotknutý.

Pre posúdenie správnosti postupu konajúcich súdov, je dôležité sa najskôr vysporiadať s primárnou a všeobecnou právnou otázkou, či po zrušení právoplatného rozsudku vo výroku o treste v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku možno podľa § 405b ods. 1 Trestného poriadku uložiť trest za zostávajúce zbiehajúce sa trestné činy, pri ktorých nezanikla trestnosť činu podľa § 84 Trestného zákona, na základe iného - „nového“ (neskoršieho a z hľadiska ukladania trestu priaznivejšieho Trestného zákona), ak bol obvinený právoplatne uznaný za vinného na základe iného - „starého“ (skoršieho a z hľadiska ukladania trestu nepriaznivejšieho Trestného zákona). Inými slovami, primárnou otázkou je, či v špecifickej procesnej situácii po zásadnej novele Trestného zákona možno trest uložiť na základe iného znenia Trestného zákona ako výrok o vine s poukazom na § 2 ods. 1 Trestného zákona.

Senát 1T vo vzťahu k nastolenej právnej otázke zastáva názor, že v zmysle aplikácie zásad materiálnej spravodlivosti a s tým súvisiaceho výkladu právnych noriem je potrebné vzniknutý stav vyvolaný prijatou novelou Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 interpretovať tak, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona podľa § 405a a nasl. Trestného poriadku môže pôvodný súd obvinenému ukladať trest podľa neskoršieho Trestného zákona, ak je tento pre obvineného priaznivejší aj za situácie, ak výrok o vine bol „správoplatnený“ za účinnosti skoršieho zákona (porovnaj 1Tdo/36/2025 a primerane aj 1Tost/42/2024).

Vzhľadom na uvedené pre samotné posúdenie dôvodnosti podaného dovolania bolo potrebné sa ďalej zaoberať tým, či právna úprava Trestného zákona účinná od 6. augusta 2024, ktorá nadobudla účinnosť pred právoplatnosťou napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, je pre obvineného skutočne priaznivejšia, a teda či bolo v prejednávanej veci s prihliadnutím na § 2 ods. 1 Trestného zákona dôvodné aplikovať pri ukladaní trestu Trestný zákon účinný od 6. augusta 2024.

Pre posúdenie dôvodnosti podaného dovolania na podklade namietaného porušenia § 2 ods. 1 Trestného zákona dovolací súd považuje za potrebné pre lepšiu prehľadnosť uviesť nasledovnú chronológiu trestnej veci obvineného.

Z obsahu spisu (č. l. 113 a nasl. a č. l. 141 a nasl.) najvyšší súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 12. decembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/6/2014, z 10. februára 2014, bol obvinenému uložený podľa § 188 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov, pričom podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Obvinenému bol tento úhrnný odňatia slobody uložený za nasledovné trestné činy spáchané dvoma skutkami vo viacčinnom súbehu:

- a) obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona (skutok I.),
- b) zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona (skutok I.),
- c) zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona (skutok I.),
- d) prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f) Trestného zákona v znení účinnom do 31. júla 2019 (skutok II.).

Po nadobudnutí účinnosti novely Trestného zákona 6. augusta 2024 vznikla povinnosť súdu prvého stupňa z úradnej povinnosti preskúmať rozsudok Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 12. decembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/6/2014, z 10.

februára 2014, z dôvodu zmeny zákona, keďže uložený trest v čase nadobudnutia účinnosti tejto novely ešte nebol vykonaný a v dôsledku zmeny zákona podľa § 84 Trestného zákona došlo k zániku trestnosti jedného z činov spáchaných vo viacčinnom súbahu, a to konkrétne skutku kvalifikovaného ako prečin krádeže.

Podľa § 405b ods. 1 Trestného poriadku ak v dôsledku zmeny zákona zanikla trestnosť činu podľa § 84 Trestného zákona, súd uznesením rozhodne, že zvyšok trestu sa nevykoná. Ak ide o skutok a trestný čin, za ktorý bol uložený úhrnný alebo súhrnný trest, súd rozsudkom zruší v dôsledku zániku trestnosti činu právoplatné rozhodnutie len vo výroku o treste a podľa § 41 alebo § 42 Trestného zákona uloží primeraný trest za zostávajúce zbiehajúce sa trestné činy, pri ktorých nezanikla trestnosť činu podľa § 84 Trestného zákona, a zároveň rozhodne o započítaní už vykonaného trestu, ak je vzhľadom na druh uloženého trestu započítanie možné.

Nadväzujúc na citované ustanovenie Trestného poriadku dovolací súd uvádza, že po zrušení výroku o treste v rozsudku Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 12. decembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/6/2014, z 10. februára 2014, bolo povinnosťou súdu prvého stupňa v konaní o preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona podľa § 41 Trestného zákona uložiť obvinenému primeraný úhrnný trest odňatia slobody za zostávajúce zbiehajúce sa trestné činy spáchané v jednočinnom súbahu, pri ktorých nezanikla trestnosť činu podľa § 84 Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024, a teda konkrétne za trestné činy uvedené vyššie pod bodmi a), b), c).

Z obsahu rozsudku súdu prvého stupňa právoplatného v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu vyplýva, že obvinenému bol podľa § 405b ods. 1 Trestného poriadku uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov na základe staršej právnej úpravy Trestného zákona účinnej do 5. augusta 2024. Pre účely porovnania, ktorá z dotknutých verzií Trestného zákona je pre obvineného priaznivejšia, najvyšší súd uvádza nasledovné porovnanie trestných sadzieb.

Podľa staršej právnej úpravy Trestného zákona účinnej do 5. augusta 2024 bol zo zostávajúcich zbiehajúcich trestných činov spáchaných v jednočinnom súbahu najprísnejšie trestný (§ 41 ods. 1 Trestného zákona) obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, za ktorý Trestný zákon v osobitnej časti upravoval trestnú sadzbu 10 rokov až 15 rokov (§ 188 ods. 3 Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024). Vzhľadom na súdmi nižších stupňov konštatovanú prevahu priťažujúcich okolností sa podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024 dolná hranica trestnej sadzby obligatórne zvýšila o jednu tretinu, pričom po tejto úprave obvinenému podľa predchádzajúcej právnej úpravy účinnej do 5. augusta 2024 hrozilo uloženie trestu odňatia slobody v trestnej sadzbe 11 rokov a 8 mesiacov až 15 rokov.

Podľa novej právnej úpravy Trestného zákona účinnej od 6. augusta 2024 by bol zo zostávajúcich zbiehajúcich trestných činov spáchaných v jednočinnom súbahu taktiež najprísnejšie trestný (§ 41 ods. 1 Trestného zákona) obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, za ktorý Trestný zákon v osobitnej časti upravuje totožnú trestnú sadzbu 10 rokov až 15 rokov (§ 188 ods. 3 Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024). S ohľadom na skutočnosť, že obvinenému pri prevahe priťažujúcich okolností podľa novej právnej úpravy už nebolo potrebné obligatórne zvýšiť dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu, možno konštatovať, že za použitia Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 by obvinenému hrozil trest odňatia slobody v trestnej sadzbe 10 rokov až 15 rokov.

Pre vysvetlenie dovolací súd uvádza, že v predmetnom porovnaní zohľadnil aj všeobecnú časť Trestného zákona, pretože pre záver, či použitie zákona je z hľadiska obvineného priaznivejšie (§ 2 ods. 1 Trestného zákona), nie je rozhodujúce len samotné porovnanie trestných sankcií uvedených v osobitnej časti Trestného zákona, ale rozhodujúci je komplexný výsledok porovnania trestov, ktoré boli alebo mohli byť pri použití Trestného zákona ako celku (vrátane jeho všeobecnej časti) obvinenému uložené (porovnaj R 44/1977 - III. a tiež uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 5Tdo

752/2011, z 26. júna 2011).

Po rekapitulácii relevantných častí trestného konania a porovnaní trestných sadzieb, v ktorých by obvinenému hrozilo uloženie trestu odňatia slobody po aplikácii osobitnej, ako aj všeobecnej časti porovnávaných verzií Trestného zákona, najvyšší súd konštatuje, že konajúce súdy uložili obvinenému trest odňatia slobody na základe nepriaznivejšej verzie Trestného zákona účinnej do 5. augusta 2024, čím porušili ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona v neprospech obvineného a naplnili tak dikciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Po prikázaní veci bude úlohou krajského súdu sa opätovne zaoberať námietkami obvineného ohľadne použitia nepriaznivejšieho Trestného zákona v jeho neprospech a následne opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného v súlade s právnym názorom dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Trestného poriadku), pričom bude potrebné predovšetkým zohľadniť, že Trestný zákon účinný od 6. augusta 2024 možno pri ukladaní trestu obvinenému použiť a tento je priaznivejším zákonom pre obvineného v zmysle § 2 ods. 1 Trestného zákona. Najvyšší súd nepovažoval za potrebné, aby vec bola prikázaná súdu prvého stupňa, keďže zistené pochybenia sú s prihliadnutím na ich povahu napravitelné aj v konaní o riadnom opravnom prostriedku obvineného.

Vo vzťahu k ďalším dovolacím námietkam obvineného najvyšší súd uvádza, že v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia nastal vo vzťahu k obvinenému H. P. stav neprávoplatne skončenej veci, a preto bude v rámci ďalšieho konania úlohou odvolacieho súdu sa s týmito vysporiadať a reagovať na všetky argumenty obvineného prednesené aj v dovolaní, ku ktorým sa najvyšší súd z dôvodu zdržanlivosti a sebaobmedzenia v právoplatne neskončenej veci nevyjadroval.

Nakoľko obvinený H. P. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Trebišov, sp. zn. 5T/31/2011, z 14. marca 2011 v spojení s uznesením Okresného súdu Košice I, sp. zn. 5PP/45/2012, z 10. júla 2012, uznesením Okresného súdu Košice I, sp. zn. 5PP/45/2012, z 30. apríla 2014 a uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7Tos/62/2014, z 30. júla 2014 (viď lustrácia v ZVJS z 20.1.2026), neboli splnené podmienky na rozhodnutie o väzbe obvineného podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti, že zrušením napadnutého uznesenia odvolacieho súdu vznikol stav, keď v časti výroku o treste „obživoľ“ skorší rozsudok Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 12. decembra 2013 vydaný v totožnej trestnej veci, ktorým bol obvinenému uložený doposiaľ v celom rozsahu nevykonaný úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov, vo výkone zvyšku ktorého bude obvinený pokračovať na základe nariadenia výkonu trestu z 10. februára 2014 (č. l. 147 súdneho spisu) až do rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní obvineného voči rozsudku Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 4T/203/2013, z 10. apríla 2025 po prikázaní veci dovolacím súdom.

Riadiac sa vyššie uvedeným rozhodol najvyšší súd tak, ako je vyjadrené vo výroku tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.